

**ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชา การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ในระดับบัณฑิตศึกษา
แผนงหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

**The Effectiveness of Instructional Management on Management of Early Childhood Educational Institution
Course in the Curriculum and Instruction Program, School of Educational Studies,
Sukothai Thammathirat Open University**

วัฒนา มัคคสมัน*

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพของสื่อชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย 2) เพื่อศึกษาคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย 3) เพื่อศึกษาคุณภาพของผลผลิตของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาในด้านกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ภาคต้น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 46 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพของสื่อชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพในระดับมากที่สุด และมาก และพบว่านักศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาทุกหน่วยทั้ง 15 หน่วย ในระดับมากที่สุด และมาก 2) คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพในระดับมากที่สุด 3) คุณภาพของผลผลิตของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาในด้านกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษายู่ในระดับมาก และมากที่สุด

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอน ชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

---

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Abstract

The Effectiveness of Instructional Management on Management of Early Childhood Educational Institution Course in the Curriculum and Instruction Program, School of Educational Studies, Sukothai Thammathirat Open University

The objectives of this research were (1) to study medias quality of Early Childhood Educational Institution course; (2) to study instruction process quality of the Management of Early Childhood Educational Institution Course; and (3) to study the outcome quality according to the standard and desirable characteristics of graduate students' framework of Management of Early Childhood Educational Institution Course.

The research population comprised 46 students majoring in early childhood education in the Curriculum and Instruction Program. The employed research instrument was a questionnaire. Statistics for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that 1) The medias quality of the Management of Early Childhood Educational Institution Course were in high and the highest level and the students understand the contents in all of 15 unit in Text Books in high and the highest level. 2) Instructional Process quality in the management of supplementary seminar of the Management of Early Childhood Educational Institution Course were in the highest level. 3) Outcome quality according to the standard and desirable characteristics of graduate students' framework of the Management of Early Childhood Educational Institution Course were in high and the highest level.

Keywords: Effectiveness, Instructional management, Management of Early Childhood Educational Institution Course

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชจัดการศึกษาในระบบทางไกล ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้เรียนโดยผ่านสื่อประสมซึ่งมีสื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก มีรายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ เทปเสียง วิดิทัศน์ คอมพิวเตอร์ การสอนเสริม การฝึกปฏิบัติ เป็นสื่อเสริม นักศึกษาจะศึกษาด้วยตนเองอย่างอิสระโดยสื่อหลักและสื่อเสริมของมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะมีโอกาสพบอาจารย์ผู้สอนเป็นครั้งคราวโดยการสอนเสริมและการฝึกปฏิบัติ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังจัดบริการให้ข่าวสารข้อมูล บริการให้คำแนะนำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือการเรียนของนักศึกษาโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในระบบทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ยึดระบบการศึกษาทางไกลมุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าอย่างอิสระด้วยตนเองภายใต้การให้คำปรึกษาแนะนำอย่างมีระบบ นักศึกษาจะศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ดังนี้คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช 2556)

1. ศึกษาจากสื่อหลักประกอบด้วย ประมวลสาระชุดวิชา แนวการศึกษา และแผนกิจกรรมการเรียน และวัสดุการศึกษาอื่นๆ
2. ศึกษาจากสื่อเสริม ซึ่งประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
3. ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง จากแหล่งค้นคว้า เช่น ค้นคว้าจากห้องสมุด ค้นคว้าจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ในภูมิภาค ภูมิภาคอื่นๆ ท้องถิ่น เป็นต้น
4. เข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติสัมพันธ ซึ่งประกอบด้วย การเข้าร่วมการประชุมนิเทศเชิงปฏิบัติการบัณฑิตศึกษา การเข้ารับการสัมมนาเสริม/เข้มประจำชุดวิชา การเข้ารับการสัมมนาเข้มชุดวิทยานิพนธ์ (สำหรับแผน ก) การเข้ารับการสัมมนาเข้มชุดการศึกษาค้นคว้าอิสระ (สำหรับ แผน ข) และการเข้ารับการอบรมเข้ม

ประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิต/เสริมประสบการณ์มหาบัณฑิต

5. การฝึกอบรมหรือการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาจะต้องเข้าทำการทดลองในห้องปฏิบัติการ ศึกษาค้นคว้า และทำงานตามที่ได้รับมอบหมายภายในระยะเวลาและสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ชุดวิชา 22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย เป็นชุดวิชาเลือกในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน เปิดสอนครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษามีเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักการ กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาและสามารถประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสภาพการณ์ เพื่อให้ตระหนักถึงภารกิจของการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย สามารถบริหารจัดการงานวิชาการและงานสนับสนุนวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการบริหารสถานศึกษาปฐมวัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการ โปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีลักษณะพิเศษมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณ ธรรมและจรรยาวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย สามารถวิเคราะห์และพัฒนาตนในการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช 2556)

มีเนื้อสาระเกี่ยวกับ หลักการและกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหาร การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารข้อขัดแย้ง การจัดการสารสนเทศและการจัดการความรู้ ภารกิจของการ

บริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย การบริหารงาน
วิชาการและงานสนับสนุนวิชาการ นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย
การบริหารจัดการ โปรแกรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่มี
ลักษณะพิเศษ การประกันคุณภาพ ผู้บริหารกับการ
พัฒนาคน และคุณธรรมจรรยาวิชาชีพของผู้บริหาร
จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มเนื้อหาว่าด้วย
หลักการ กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย
กลุ่มเนื้อหาว่าด้วยงานการบริหารจัดการในสถานศึกษา
ปฐมวัย กลุ่มเนื้อหาว่าด้วยงานสนับสนุนการบริหาร
จัดการสถานศึกษาปฐมวัย และกลุ่มเนื้อหาว่าด้วยทักษะ
และคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย
และแบ่งออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 15 หน่วย
ประกอบด้วย (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช 2555 ก)

หน่วยที่ 1 หลักการและกระบวนการบริหาร
จัดการสถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 2 ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 3 นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ใน
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 4 การบริหารเวลาและข้อขัดแย้งใน
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 5 นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ
บริหารจัดการในสถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 6 การบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็ก
ปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ

หน่วยที่ 7 การนิเทศและติดตามในสถานศึกษา
ปฐมวัย

หน่วยที่ 8 การบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 9 การบริหารงานกิจการนักเรียนใน
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 10 การบริหารงานบุคลากรใน
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 11 การบริหารงานธุรการ การเงินและ
งานอาคารสถานที่ในสถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 12 การบริหารงานสัมพันธ์กับชุมชน
และการประชาสัมพันธ์ใน สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 13 การจัดการสารสนเทศและการ
จัดการความรู้ในสถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 14 การประกันคุณภาพของ
สถานศึกษาปฐมวัย

หน่วยที่ 15 คุณธรรมจรรยาวิชาชีพและการ
พัฒนาคน ของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย

ชุดวิชานี้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้
ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองตามศักยภาพและมีปฏิสัมพันธ์
ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เรียน โดยใช้การ
ถ่ายทอดเนื้อหาสาระผ่านสื่อการสอนทางไกลประเภท
สื่อสิ่งพิมพ์ที่ให้นักศึกษาศึกษาด้วยตนเอง มีการจัด
สัมมนาเสริมแบบเผชิญหน้า 2 ครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละ 6
ชั่วโมง รวม 24 ชั่วโมง และมีการศึกษา ในรูปแบบ e-
learning เพื่อให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒน
มหาวิทยาลัยสู่การเป็นมหาลัยในระบบอิเล็กทรอนิกส์
(สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
2555)

ผู้วิจัยมีความประสงค์จะทราบประสิทธิภาพของ
การจัดการเรียนการสอนชุดวิชาสัมมนาหลักสูตรและ
การจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัยศึกษาใน 3 ด้าน คือ
คุณภาพเนื้อหาของสื่อ คุณภาพของกระบวนการจัดการ
เรียนการสอนอันได้แก่การจัดสัมมนาเสริมแบบ
เผชิญหน้า และการสัมมนาเสริมแบบออนไลน์ และ
คุณภาพของผลผลิตของการจัดการเรียนการสอน โดย
พิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานผล
การเรียนรู้และคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักของชุด
วิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อที่จะเป็น

ข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงชุดวิชา การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนของชุดวิชานี้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณภาพของสื่อชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาคุณภาพของผลผลิตของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาตามกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูล คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอนสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ภาคต้น ปีการศึกษา 2555

3.2 เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชา 22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ตอนที่ 2 คุณภาพของสื่อชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยที่ 3 คุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนชุดวิชา และตอนที่ 4 คุณภาพของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ลักษณะของคำถามในแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ แบบมาตราประเมินค่า และคำถามปลายเปิด

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชา การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลคุณภาพของสื่อ คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน และคุณภาพของผลผลิตของการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชา 22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ภาคต้น ปีการศึกษา 2555 จำนวน 46 คน เป็นหญิง ร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 19.57 อายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 41.30 อายุ 41-50 ปี ร้อยละ 34.78 และอายุ 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 4.35 มีประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรยณีย้ออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 30.43 ใช้กระดานสนทนา ร้อยละ 50.00 ใช้การสนทนาทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 71.74 และใช้ในการสืบค้นข้อมูล ร้อยละ 100

ตอนที่ 2 คุณภาพของสื่อชุดวิชาการ

การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

ในการศึกษาคุณภาพของสื่อหลักชุดวิชาสัมมนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อระดับปฐมวัยศึกษา จะขอนำเสนอผลการวิจัยใน 2 ส่วน คือ คุณภาพเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาแต่ละหน่วย และคุณภาพสื่อการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

1.คุณภาพเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย จากการศึกษา

คุณภาพเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาในแต่ละหน่วย พบว่านักศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาทุกหน่วยทั้ง 15 หน่วย ในระดับมากที่สุด และมาก โดยระดับความเข้าใจที่สูงที่สุด 3 หน่วย คือ หน่วยที่ 15 คุณธรรมจรรยาวิชาชีพและการพัฒนาตน ของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 10 การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 8 การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54, 4.52, และ 4.50 ตามลำดับ ส่วนหน่วยที่มีค่าเฉลี่ยระดับความเข้าใจน้อยที่สุด 3 หน่วยคือ หน่วยที่ 3 นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 6 การบริหารจัดการการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และหน่วยที่ 11 การบริหารงานธุรการ การเงินและงานอาคารสถานที่ในสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ทั้ง 3 หน่วย

2. คุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย จากการศึกษาคุณภาพของสื่อการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก ดังรายละเอียดในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

ด้านประมวลสาระชุดวิชาในรายการได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากการศึกษาชุดวิชา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.59 รายการที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ รายการ การนำเสนอเหมาะสมกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการนำเสนอเนื้อหาเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในเนื้อหาช่วยให้เกิดความคิดเชิงวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 2 รายการ คือ 4.43

ด้านสื่อบทเรียนออนไลน์นักศึกษามีระดับความคิดเห็นระดับมากที่สุดสองรายการ คือ สร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาชุดวิชาให้ดีขึ้น และเสริม

ประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเท่ากับ 4.30 และ 4.33 ตามลำดับ

ด้านแผนกิจกรรม รายการงานที่กำหนดให้นักศึกษาทำมีประโยชน์ต่อการสัมมนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.59 ส่วนค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุด เท่ากับ 4.34 ในรายการความเชื่อมโยงของงานที่กำหนดให้ทำตรงกับเนื้อหา

ด้านกิจกรรมสัมมนาเสริม มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น มากที่สุดทั้ง 2 รายการ คือ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับชุดวิชากับผู้อื่น และใช้เทคโนโลยีในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และ 4.54 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ทำการศึกษาจากคุณภาพของการสัมมนาเสริมแบบเผชิญหน้า และการสัมมนาเสริมแบบออนไลน์ โดยนักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการสัมมนาเสริมในระดับ มากที่สุดในทุกรายการ และในทุกด้าน ดังรายละเอียด แต่ละด้านต่อไปนี้

ด้านอาจารย์/วิทยากร ค่าเฉลี่ยความเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 รายการ คือการมีความเป็นผู้นำในการเรียนรู้ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.85

ด้านวิธีการสัมมนาเสริม ค่าเฉลี่ยความเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 รายการ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของตนเอง ค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้ง 2 รายการ คือ 4.87

ด้านวัสดุอุปกรณ์ เวลา และสถานที่ เสริม
ค่าเฉลี่ยความเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับระดับมาก
ที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.63

ตอนที่ 4 คุณภาพของผลผลิตของการจัดการ เรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษา ปฐมวัย

การศึกษาคุณภาพของผู้เรียนตามกรอบ
มาตรฐานผลการเรียนรู้และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึง
ประสงค์หลักของชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษา
ปฐมวัย พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นว่าคุณภาพ
ของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และ
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักของชุดวิชาตรงกับ
ความเป็นจริงในระดับมาก และมากที่สุด ในด้านต่างๆ
ดังต่อไปนี้

ด้านความรู้ รายการตระหนักถึงคุณค่าของ
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการ
และการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การ
วิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่
เกี่ยวข้องกับการศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมา คือ
รายการ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และ
หลักการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของ
ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียม
ปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.33

ด้านทักษะทางปัญญา รายการสามารถใช้
ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพครูและศาสตร์
สาขาวิชาที่สอนและการคิดสะท้อนในการแก้ปัญหา การ
พัฒนาตนเองและผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนได้
อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ
ความรับผิดชอบ รายการ สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
มีความรับผิดชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้
ตามที่ดี แสดงออกถึงภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่
ชัดเจน และวิเคราะห์และแก้ปัญหากลุ่มได้อย่าง
สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ
4.54 รองลงมาคือรายการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่น
ในการทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร
และในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่าง
ต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้
รายการสามารถประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว
โรงเรียน และชุมชนในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

5.อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

5.1 คุณภาพของสื่อชุดวิชาวิชาการบริหาร
จัดการสถานศึกษาปฐมวัย จากการศึกษาในด้านประมวล
สารชุดวิชานักศึกษาให้ความเห็นว่าได้รับความรู้
เพิ่มขึ้นจากการศึกษาประมวลสารของชุดวิชาในระดับมาก
ที่สุด ทั้งนี้เพราะ ประมวลสารในชุดวิชาของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชผลิตขึ้นภายใต้การ
ทำงานของคณะบุคคลที่เรียกว่าคณะกรรมการผลิตและ
บริหารชุดวิชา ซึ่งในระดับบัณฑิตศึกษาจะประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ ทั้งที่เป็นคณาจารย์ใน
สาขาวิชานั้น และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
มหาวิทยาลัย มีกรรมการด้านการออกแบบระบบการ
สอน รวมจำนวน 7-9 คน รวมทั้งมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ
ภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญมาร่วมเป็นผู้ผลิตประมวล
สารชุดวิชา มีกระบวนการในการผลิตชุดวิชาที่เข้มข้น
เริ่มจากการร่วมกันกำหนดหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำ
แผนหน่วย แผนสอน ซึ่งมีการประชุมหารือและให้

ข้อเสนอแนะในการจัดทำ และมอบหมายให้ผู้เขียนเขียนตามแผน หน่วยแผน ตอนที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาแล้ว หลังจากที่คุณเขียนเสร็จแล้ว จะมีการนำเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงให้หน่วยการเรียนรู้อื่นๆที่มีคุณภาพ รอบคอบ การเขียนชัดเจนเหมาะสมกับการศึกษาด้วยตนเองของนักศึกษา รวมทั้งกระบวนการในการจัดพิมพ์จะมีบรรณาธิการตรวจสอบความถูกต้องของการเขียน ความต่อเนื่อง และความสอดคล้องกันของหน่วยการเรียนรู้ ทั้ง 15 หน่วย มีบรรณาธิการผู้ช่วย ตรวจสอบความถูกต้องร่วมกับบรรณาธิการ จึงทำให้ประมวลสาระชุดวิชาที่มีคุณภาพ ทำให้นักศึกษาสามารถใช้เป็นสื่อหลักในการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าคุณภาพเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาแต่ละหน่วย ในชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย ทำให้นักศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจเนื้อหาของประมวลสาระชุดวิชาทุกหน่วยทั้ง 15 หน่วย ในระดับมากที่สุดและมาก

5.2 คุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย จากการศึกษาจากคุณภาพของการสัมมนาเสริมแบบเผชิญหน้า นักศึกษามีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของการสัมมนาเสริมในระดับมากที่สุดในทุกรายการ และในทุกด้าน โดยในด้านด้านอาจารย์/วิทยากร นักศึกษามีความเห็นที่ อาจารย์มีความเป็นผู้นำในการเรียนรู้ และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งนี้เพราะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน คณะกรรมการบริหารชุดวิชาจะมีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันจัดทำแผนการศึกษาประจำภาคเรียน มีการเตรียมการทั้งในด้านการออกแบบการจัดกิจกรรม การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ในการสัมมนาเสริม และการสัมมนาแบบออนไลน์ การเตรียมด้านวัน เวลา

และอาคารสถานที่ในการจัดการสัมมนา การจัดกลุ่มนักศึกษาในการสัมมนา เพื่อความสะดวกของนักศึกษาในการเดินทางมาสัมมนา ทั้งนี้เพราะนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชโดยเฉพาะที่ศึกษาในวิชาเอกปฐมวัย จะเป็นครูผู้สอนนสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กปฐมวัย ในสถานที่ดูแลเด็กปฐมวัยในลักษณะต่างๆ การเตรียมการจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อให้นักศึกษามีความสะดวกในการเข้ารับการสัมมนา รวมทั้งได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งจะสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านวิธีการสัมมนาเสริม ที่พบว่าค่าเฉลี่ยความเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 รายการ คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

5.3 คุณภาพของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์หลักของชุดวิชาวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก และมากที่สุด โดยในด้านความรู้ นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะกิจกรรมในกระบวนการเรียนการสอนชุดวิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษา และปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของแนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดความรู้ ความ

เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ดังจะเห็นได้จากกรมอบหมายงานให้นักศึกษาปฏิบัติแล้วนำผลการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวไปเสนอ เพื่อทำให้เกิดการอภิปราย วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ร่วมกันกับอาจารย์ และนักศึกษาคณะอื่นๆ ในการสัมมนาเสริม ตามแผนกิจกรรมการศึกษาประจำภาคเรียน (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริราช 2555 ค) โดยให้นักศึกษาสังเกตพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในประเด็น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การจูงใจ และการติดต่อสื่อสาร ว่ามีพฤติกรรมในประเด็นดังกล่าวอย่างไร อธิบายให้เห็นเป็นรูปธรรม วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยตามประเด็นที่สังเกตเห็นในข้อ 1 ว่ามีพฤติกรรม ที่สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีในประมวลสาระอย่างไร อธิบายถึงผลกระทบจากพฤติกรรมดังกล่าวที่มีต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ต่อบุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งต่อผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

นอกจากนี้ในการศึกษาประมวลสาระด้วยตนเอง นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามแนวการศึกษาที่กำหนดให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังตัวอย่างกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในแนวการศึกษา (สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริราช 2555) เช่น ในสถานศึกษาปฐมวัยที่นักศึกษาปฏิบัติงานอยู่ มีการนำหลักการบริหารจัดการใดไปประยุกต์ใช้บ้าง ขอให้ยกตัวอย่างมา 1 ตัวอย่าง และอธิบายว่ามีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างไร เกิดผลต่อสถานศึกษาอย่างไร หรือให้นักศึกษาเลือกงานในสถานศึกษาปฐมวัยมา 1 งาน

แล้ววิเคราะห์ว่าจะสามารถนำกระบวนการการบริหารจัดการใดไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการงานนั้น และมีแนวทางการประยุกต์ใช้อย่างไร

จากการได้ปฏิบัติกิจกรรมตามแนวการศึกษาและแผนกิจกรรมการศึกษาประจำภาคเรียนดังกล่าวถึง ทำให้นักศึกษาตระหนักถึงคุณค่าของแนวคิดทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การวิจัย และธรรมเนียมปฏิบัติ กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ในระดับมาก ซึ่งจะสอดคล้องกับ ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตหลักของชุดวิชาในด้าน อื่นๆ คือ ด้านทักษะทางปัญญา ที่นักศึกษาสามารถใช้ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพครูและศาสตร์สาขาวิชาที่สอนและการคิดสะท้อนในการแก้ปัญหา การพัฒนาตนเองและผู้เรียน และการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ นักศึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี แสดงออกถึงภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน และวิเคราะห์และแก้ปัญหากลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่นในการทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร และในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ถึงแม้นักศึกษาจะมีความเห็นว่าสื่อหลัก โดยเฉพาะประมวลสาระจะมีคุณภาพ ทำให้นักศึกษามี ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ในระดับมาก และมากที่สุด ทุกหน่วยก็ตาม ควรจะมีการพิจารณาถึงหน่วยที่มี ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในลำดับที่น้อยที่สุด จำนวน 3 หน่วยคือ หน่วยที่ 3 นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์ใน สถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 6 การบริหารจัดการ การศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ และ หน่วยที่ 11 การบริหารงานธุรการ การเงินและงานอาคาร สถานที่ในสถานศึกษาปฐมวัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ทั้ง 3 หน่วย

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการทำวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิผลของการ จัดการเรียนการสอนชุดวิชา การบริหารจัดการ สถานศึกษาปฐมวัย ในระดับบัณฑิตศึกษา แขนง หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ซึ่งวิธีการวิจัยเป็นการ วิจัยเชิงปริมาณ ทำให้พบว่ามีประเด็นที่ควรศึกษาวิจัย ต่อไป คือ การศึกษาครั้งต่อไปควรใช้วิธีการศึกษาที่ได้ ได้ข้อมูลเชิงลึก อาจจะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิง คุณภาพ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลที่จะนำไป ปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของชุด วิชาการบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัยต่อไป

บรรณานุกรม

ฝ่ายส่งเสริมมาตรฐานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2555) คู่มือ

นักศึกษาปริญญาโท

http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/MASTE

R/Master_manual.pdf ค้นคืนเมื่อ 4 มกราคม

2556

สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

(2556) คำอธิบายชุดวิชา หลักสูตรระดับ

บัณฑิตศึกษา

http://www.stou.ac.th/thai/courses/Master_56/detail/educa_mas.pdf ค้นคืน

เมื่อ 4 มกราคม 2556

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

(2555 ก) ประมวลสาระชุดวิชา 22742 การ

บริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช นนทบุรี

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

(2555 ข) แนวการศึกษาชุดวิชา 22742 การ

บริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช นนทบุรี

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช

(2555 ค) แผนกิจกรรมการศึกษาชุดวิชา

22742 การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2554) หลักสูตรศึกษา

ศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาหลักสูตรและ

การสอน หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2553

วิชาเอกปฐมวัยศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช